

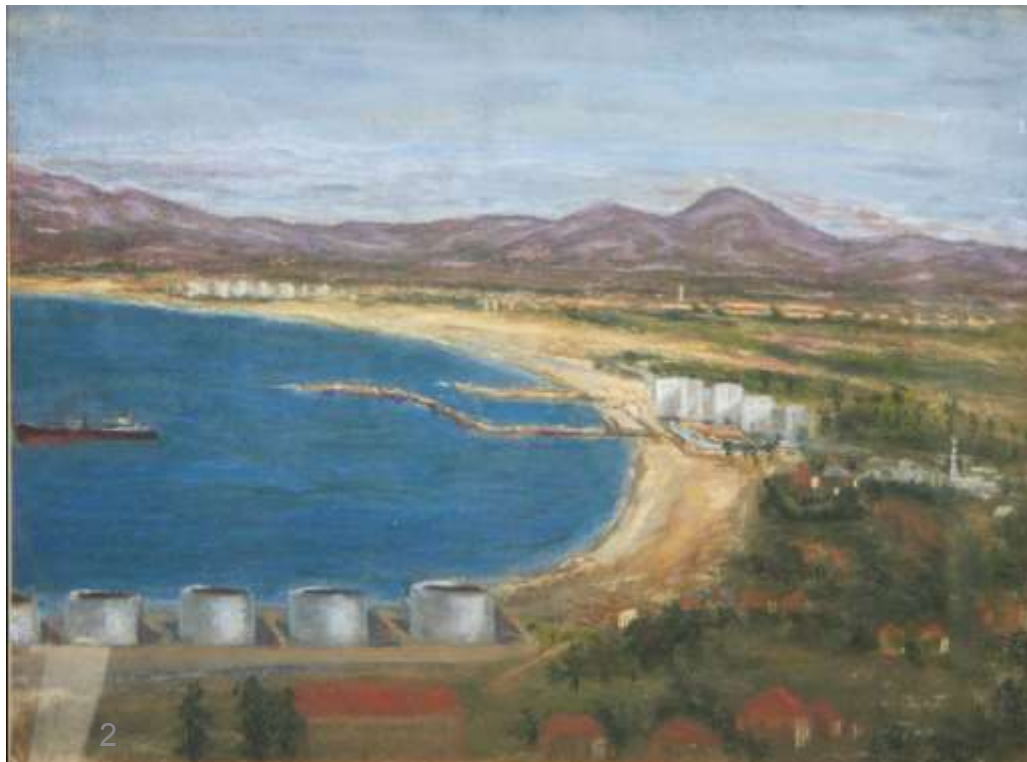
יחס חברה-תעשייה מיכל האמוניה כמקרה בוחן

ניר קנטור

התאחדות התעשיינים

מפרץ חיפה

- התעשייה במפרץ חיפה שוכנת באזור עוד טרם קום המדינה, והיא אחד הגורמים המרכזיים לפיתוח העיר
- בשנים האחרונות, עלה מפלס החיכוך בין האוכלוסייה לבין התעשייה

ציור של אהרון אבני משנות ה-40'

מיכל האמוניה - כללי

- 1986 - מיכל האמוניה מוקם
- 2007 – חברת חיפה כימיקלים לוקחת על עצמה את תפעול המיכל (המיכל אינו בבעלותה)
- 2010 (לערך) – הגז הטבעי מתגלה בחופי ישראל ומתגבשת ההבנה כי ניתן לייצר אמוניה בארץ, ובכך לייתר את השימוש במיכל
- 2013 - החלטת ממשלה לביצוע מכרז להקמת מפעל לייצור גז טבעי בישראל
- נובמבר 2016 – המכרז נכשל. אף יזם אינו מוכן לתנאים שנקבעו במכרז
- ינואר 2017 - עיריית חיפה מוציאה צו סגירה, בהתבסס על דו"ח מומחים

טיפול סוגיית האמוניה בעולם אוטופי (מדינה אירופאית מתקדמת)

- ✓ הקמת ועדה בינמשרדית למעקב אחר ביצוע החלטת הממשלה להקמת מפעל לייצור אמוניה.
- ✓ הקמת ועדה מקצועית, בהשתתפות התעשייה ונציגי ציבור לעריכה וביקורת על סקר סיכונים מהמיכל, כולל אמירה ברורה מהו סיכון קביל, וידוא תקינות המיכל לאורך זמן.
- ✓ חובה! שימוע ציבורי להצגת מדיניות ממשלתית, כולל מתן מענה מקצועי לטענות.

נחסך משבר!!!

מיכל האמוניה במפרץ חיפה. צילום: המשרד להגנ"ס

טיפול סוגיית האמוניה בישראל (במזרח התיכון)

- X התנהלות ממשלתית שאינה שקופה: כלפי התעשייה וכלפי הציבור
- X היעדר בחינה מעמיקה והסכמה על ההגדרה מהו "סיכון קביל"
- X יציאה למכרז מבלי לבחון ישימות
- X היעדר דפ"א למקרה של כשלון המכרז

נוצר משבר!!!

מתחיל מחול שדים

- פרסום "דו"ח מומחים" בתקשורת
- הוצאת צו סגירה למיכל ואי מתן אורכה להיתר הרעלים
- זיגזוג ממשלתי
- מחלוקות מתוקשרת היטב בין משרדי ממשלה
- התדיינויות בבתי משפט

מצעד גאווה: למי נזקפת ה"הצלחה" בסגירת המיכל

האם הציבור ניצח?

• מיהו הציבור?

- הארגונים הסביבתיים
- העובדים
- התושבים באזור - ניזונים מהתקשורת:

"אנחנו בסכנה או לא? יש על מי לסמוך???"

• האם יש חזון לעתיד?

- כלכלה לעומת סביבה או במשותף?
- מה יהיה אחרי שייסגרו המפעלים? יש תוכנית לכך?

מי לוקח אחריות?!

- מה היו התוצאות בפועל? האם איזוטנקים עדיף???

האם התעשייה הפסידה?

• כן!

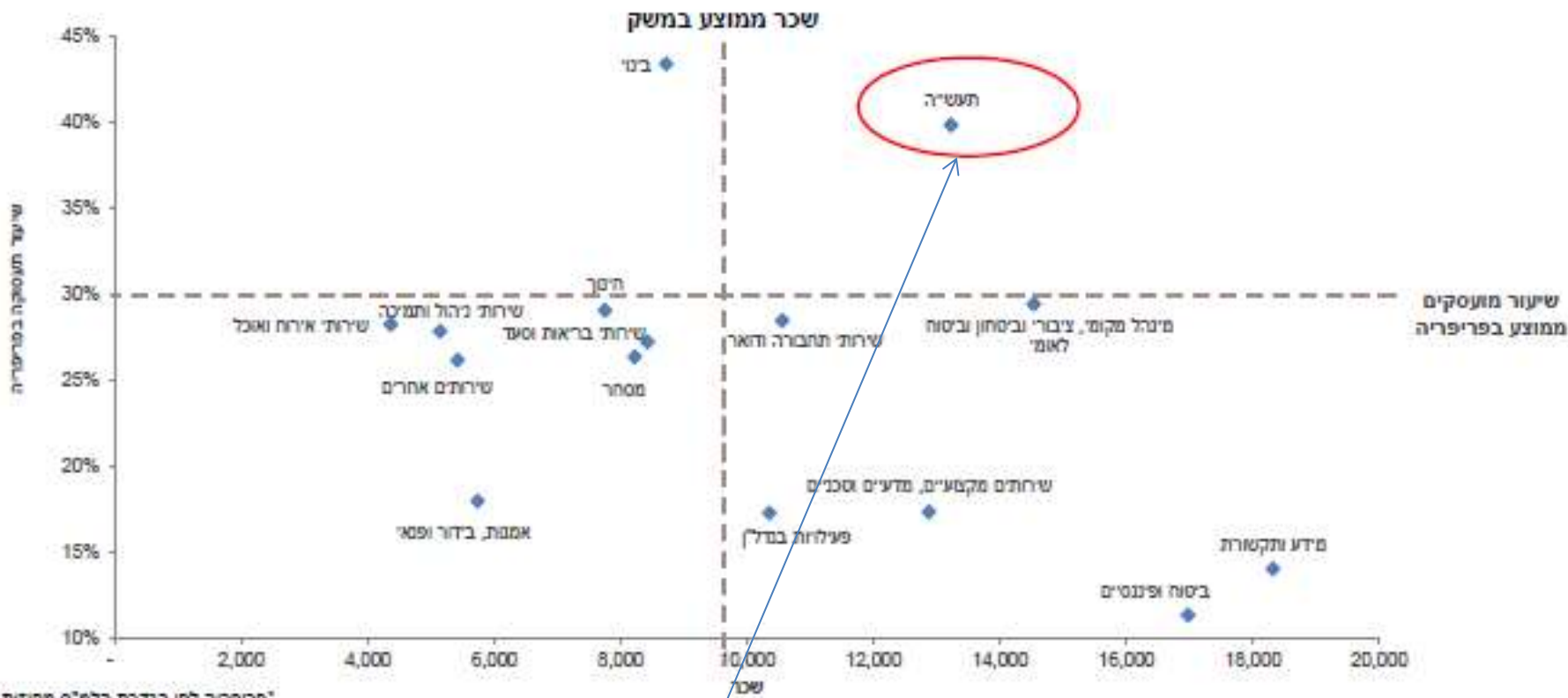
צמצום או סגירת מתקנים

• כן?

העברת פעילות לחו"ל - האם זה הפסד לטווח
הארוך של מפעל תעשייתי גלובאלי?...?

ומה עם המשק?

התעשייה – ענף תעסוקה חברתי

שכר גבוה ופרטיות גבוהה

למי חשובה התעשייה?

• לפריפריה!

- 40% מהמועסקים בתעשייה גרים בפריפריה
- מפעלי תעשייה גדולים מהווים עוגן לפעילות קבלני משנה רבים באזורם
- על כל עובד תעשייה יש לפחות שלושה מועסקים נוספים (בתעשייה הכימית המכפיל גבוה מכך)

• לכלכלת המדינה

- 13% מהתוצר הלאומי הגולמי
- יצוא בכ- 180 מיליארד ש"ח, כמחצית מהייצוא הישראלי
- כ- 422,000 מועסקים (כ- 18% מהמועסקים במגזר העסקי)

תרומת התעשייה לכלכלת העיר

חיפה ...

- בחיפה פועלים כ- 1,450 מפעלי תעשייה המעסיקים כ- 20,700 עובדים
- התעשייה היא המעסיק הגדול ביותר בחיפה, יותר מכל ענף אחר (מסחר, חינוך, בריאות), והיא מעסיקה באופן ישיר 14.9% מתושבי חיפה ועוד רבים אחרים באופן עקיף
- הפדיון הכולל של מפעלי התעשייה בחיפה מסתכם בכ- 12 מיליארד ₪ לשנה
- התעשייה הכימית בחיפה משלמת שכר גבוה ביחס לשכר הממוצע במשק: כ- 17,500 ₪ לחודש לעומת כ- 10,000 ₪
- כח קניה לקידום מסחר ושירותים

בארה"ב מחזרים אחר התעשייה

"Our top priority...to create new American jobs and American manufacturing."

President Barack Obama

"American cars will travel the roads, American planes will connect our cities, and American ships will patrol the seas. It will be American hands that rebuild this country, and it will be American energy - mined from American sources - that powers this country."

President Elect Donald Trump

"We're going to invest \$10 billion in 'Make it in America' partnerships to support American manufacturing and recommit to... create entire new industries."

Hilary Clinton

ומה בישראל?

ואצלנו – דוחקים החוצה, לטובת מסחר ושירותים

יחס ממשלה - תעשייה - חברה

- התעשייה בארץ נדרשת לעמידה בתקנים המחמירים הקיימים בעולם.
וזו לא קל....
- רגולציה בלתי יציבה ובלתי ישימה בחלקה
- מאבקים בין רגולטורים על חשבון התעשייה והציבור
- היעדר פתיחות של התעשייה כלפי הציבור
- היעדר פתיחות של ארגוני הסביבה כלפי התעשייה והרגולטורים
- היעדר מידע מהימן באשר לרמת הסיכון או רמת החשיפה
- מחסור במכוני מחקר מקצועיים, בעלי מומחיות, כמקובל בעולם

במקומו קיבלנו דיון תקשורתי...

היה יכול להיות דיון מקצועי....

האגודה הישראלית
לאקולוגיה ומדעי הסביבה
מחברים מאז 1986

רשת מומחי הסביבה של ישראל

חזרה לשולחן הדיונים

נהל דיון

זיהום אוויר במפרץ חיפה

לאור הסערה הציבורית סביב הדו"ח על השפעות הזיהום במפרץ חיפה, הבה ננס הרחב

תגובות

לתגובה האחרונה

שלום לכולם, נפתח בכמה שאלות

האם זה נכון שלמעשה האוויר בחיפה נקי והסובלות האמיתיות מהמד

מאת: מנהל המערכת תאריך: 30/04/2015

תחלואה ממזהמים

האם באמת ישנן הערכות מדויקות ונסיבתיות של הזיהום מפרץ למח

מאת: מנהל המערכת תאריך: 30/04/2015

אזור מוכה זיהום. האמנם?

האם זה אכן נכון להכריז על מפרץ חיפה כאזור מוכה זיהום?

מאת: מנהל המערכת תאריך: 30/04/2015

משתתפים בדיון (2)

מנהל המערכת מנהל דיון

ד"ר ינאי פריחה
מכללת תל חי

חומרים לעיון

דבר ראשון דברים כל החדשות המגזין על הבוקר

מיכל האמוניה בחיפה (צילום: ליאורה אמיתי).

מפרץ חיפה

"סיכון מיותר"

דו"ח חדש על סכנות מיכל האמוניה במפרץ: "מוות המוני בתוך דקות". עשרה

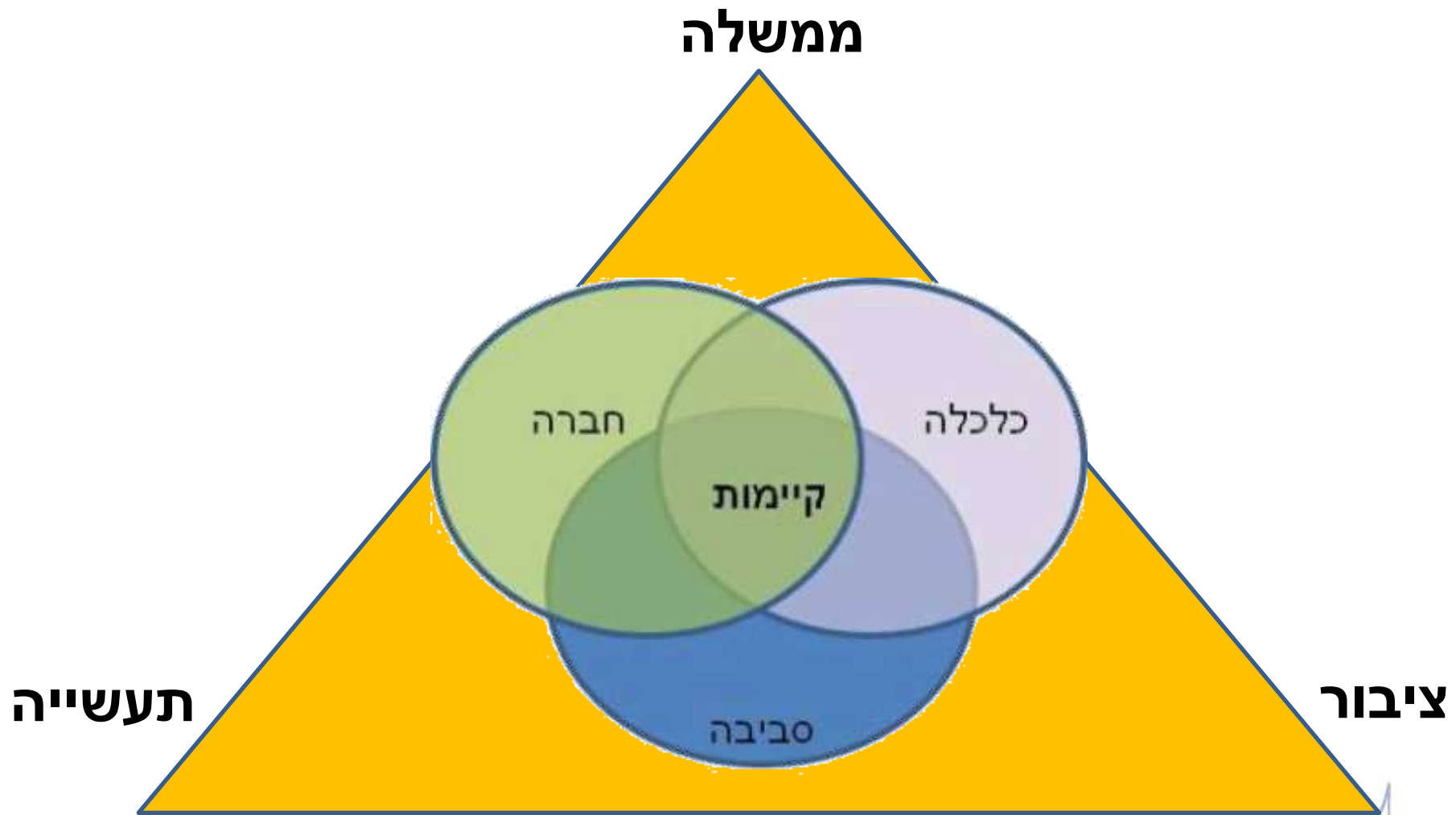
חוקרים עצמאיים טוענים כי בניגוד לקביעות הרשויות לאורך שנים, קריסת המיכל עלולה

להוביל לנזק ברדיוס של עשרות קילומטרים, ופגיעה באיניי האמוניה שממלאת אותו

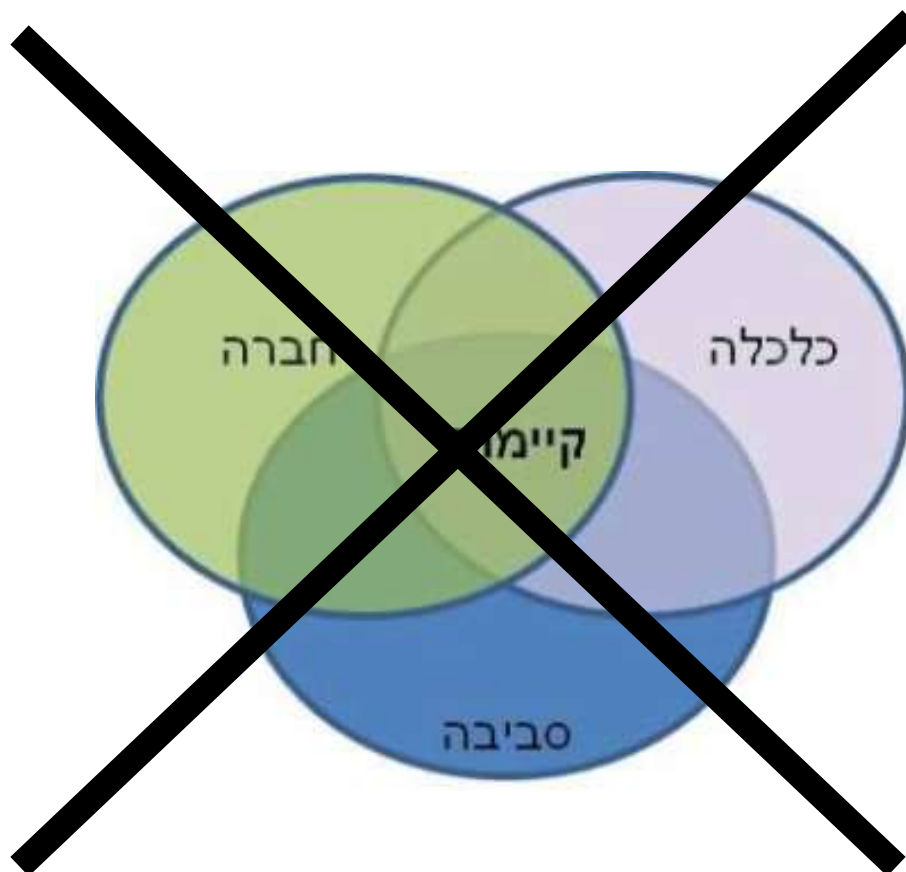
משולה ל"אם כל הפצצות". ראש עיריית חיפה יונה יהב: "הבריאות והביטחון חשובים יותר

מהמפעל, נדרוש דיון בקבינט"

דיון על קיימות?

היעדר דיון על קיימות

דוגמא - מהו סיכון קביל?

- מי מחליט?
 - ממשלה
 - אקדמיה
 - ארגונים סביבתיים
 - ארגונים כלכליים
 - האויב (???)
- האם הסיכון הקביל זהה לכל תחומי החיים?
 - תחבורה: נהרגים בתאונות דרכים. האם סוגרים את הכבישים???
 - רפואה: נפטרים ממחלות. האם נותנים לכל החולים את הטיפול המונע או המרפא בכל מחיר???

אז איפה המבוגר האחראי?

אז איפה המבוגר האחראי?

- הממשלה לא פעלה במקרה הפרטני, ובכלל, באופן אחראי, שקוף ומקצועי.

- לא הוקמה וועדה בין משרדית

- לא הוגדר תהליך מובנה עם לוחות זמנים

- לא היה שיתוף ציבור

בית המשפט נאלץ לפעול במקום בו המדינה לא פעלה

הממשלה במילכוד

סובב ומסובב

- ארגוני סביבה לא נותנים אמון בתעשייה ובממשלה ותוקפים אותם
- הממשלה מחמירה עם התעשייה, על מנת להראות שהיא פועלת
- התעשייה נמנעת מלפעול באופן פרואקטיבי, מחשש להחמרות נוספות
- וויכוחים בתוך הממשלה מודלפים החוצה ומשמשים קטליזטור לקבלת החלטות שגויות.
- אין יכולת משילות: החלטות משתנות באופן תדיר, בהתאם ללחצים לא ענייניים

ברירת מחדל: בתי משפט

- כשמגיעים לבית המשפט זה הפסד!! של כל הצדדים.
- לבית משפט הולכים כדי לחייב את אחד, או יותר, מהצדדים לפעול באופן פוגעני.
- זה לא תהליך בריא של מציאת פתרון בר-קיימא.

מה ניתן לעשות?

החזון הראוי למטרופולין חיפה ... תעשייה נקייה בעיר תיירותית

- הכרה וקבלת השכנות של התעשייה עם האוכלוסייה (משני הצדדים)
- חשיפת הציבור לנתונים מבוססים ומאומתים
- שימוש בנכסים הייחודים של חיפה - הנמל, התשתיות הלאומיות, האוניברסיטה והטכניון - לפיתוח תעשייה מתקדמת, יעילה ונקייה בעיר.
- הפיכת התעשייה בחיפה למנוע צמיחה כלכלי, תעסוקתי וחברתי - מנוע של חדשנות וקידמה;
- העמקת פעילות למעבר מפעלי התעשייה לתהליכי ייצור מתקדמים ויעילים, תוך השקעה בציוד ומערכות להפחתת המזהמים;
- פיתוח התעשייה מבלי לפגוע באיכות החיים ובאטרקטיביות התיירותית שלה, בדומה לערי נמל אחרות

החזון הראוי למטרופולין חיפה ... תעשייה נקייה בעיר תיירותית

נמל הדלק בברצלונה

נמל הדלק באמסטרדם

ועד אז...

- הגברת שקיפות ודיווח
- שולחנות עגולים מקצועיים לקידום סוגיות רלוונטיות
- מנגנון מובנה לקביעת רגולציה כתובה וברורה, המסתמכת על רגולציה בינלאומית מקובלת
- מועצה תעשייתית: רוב למדינה ולרשויות המקומיות, ייצוג של הציבור ושל התעשייה, מיקוד בסוגיות מקצועיות.

מילה אחרונה בנוגע לאקדמיה...

בהתייחס לממצאי תוכנית "המקור" בעניין "דו"ח המומחים":

- התבלבלתם: התעשייה אינה האויב... האויב זה דווקא נסראללה!!!
- האם "דו"ח המומחים" יכול להיקרא "מגדל אור"???
- האם אנשי אקדמיה יכולים לכתוב ב"דוח מומחים" כל אשר עולה על רוחם, ולאחר מכן להצדיק את המעשה בכך שזה לא "מאמר מדעי"?
- האם ניתן להתייחס לכך בסלחנות כי "הכותב נוהג להגזים"? ואולי זה היה צריך להדליק נורה אדומה מראש?
- נשיא הטכניון הבהיר שבוע שעבר כי מדובר בדעה אישית שאינה משקפת את עמדת המוסד האקדמי. לצערי, זה היה מאוחר מדי.
- איפה האתיקה? לא הגיע הזמן לקוד אתי?
- לאקדמיה תפקיד חשוב בשיח, ובכוחה להוות גוף מקצועי שיכול לשקף באופן אובייקטיבי את המציאות הסביבתית בחיפה

חבל שאנשי אקדמיה "מזהמים" את האמון באקדמיה.

תודה רבה